

ZASTĘPCA
DYREKTORA GENERALNEGO
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

BSZ .055.11.2019.AP

Warszawa, dn. *M* sierpnia 2019 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW PACJENTA
WPLYNĘŁO

10 -09- 2019

Podpis: .....

**Pan
Bartłomiej Chmielowiec
Rzecznik
Praw Pacjenta Psychiatrycznego**

Stanowi Panu Rzeczniku!

W nawiązaniu do pisma z dnia 24 lipca 2019 r., sygn. RzPP-DZP-WRII.420.18.2019, dotyczącego praktycznej realizacji stosowania przymusu bezpośredniego w myśl ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r., o ochronie zdrowia psychicznego informuję, że osoby chorujące na choroby psychiczne powinny przebywać, co do zasady, w wyspecjalizowanych pozawięziennych placówkach medycznych i podlegać w całości wskazanym przez Rzecznika Praw Pacjenta przepisom o ochronie zdrowia psychicznego. Niestety nie wszystkie z tych osób trafiają do takich placówek, a na mocy decyzji Sądu zostają skierowane do odbycia kary pozbawienia wolności za popełnione przez nie czyny. Osoby takie kierowane są niezwłocznie do odpowiednich jednostek penitencjarnych, dysponujących odpowiednią infrastrukturą umożliwiającą sprawowanie opieki nad osadzonymi z tego typu zaburzeniami. W zależności od wskazań lekarskich sprawowana jest nad nimi szpitalna lub ambulatoryjna opieka medyczna. W jednostkach znajduje się odpowiedni personel, w tym również z działów ochrony, dobrany z największą starannością oraz dysponujący odpowiednimi predyspozycjami do sprawowania opieki nad tymi osobami. Każdy osadzony jest traktowany indywidualnie, a środki oddziaływania dobierane są z uwzględnieniem jego aktualnego stanu zdrowia.

Biorąc pod uwagę specyfikę chorób tych osób, ich zachowanie oraz często występujące objawy agresji, zarówno względem funkcjonariuszy jak i personelu medycznego, konieczne jest stosowanie odpowiednich procedur w kontakcie z takimi osobami. Co do zasady w pierwszej

RPW/21330/2019 P
Data: 2019-09-10

SCP/8901/2019
ID: 01170300155110

kolejności uwzględniane są wszelkie zalecenia personelu medycznego w postępowaniu z osadzonymi chorymi, a priorytetem jest stosowanie zapisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. Należy jednak pamiętać, że są to osoby mające również status osób pozbawionych wolności lub tymczasowo aresztowanych. Ustawowymi obowiązkami, nałożonymi na Służbę Więzienną przez ustawę o Służbie Więziennej oraz Kodeks karny wykonawczy, jest przede wszystkim podejmowanie odpowiednich działań celem zapewnienia skazanym bezpieczeństwa osobistego w czasie odbywania kary, bezpieczeństwa kadry więziennej, która może być narażona na różne nieprzewidywalne zachowania ze strony ww. osadzonych oraz zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych porządku i bezpieczeństwa. Wzrastająca ilość napaści na funkcjonariuszy oraz agresji ze strony osadzonych powoduje, że funkcjonariusze są zobowiązani do podejmowania wszelkich działań, w zakresie przysługujących im uprawnień, do przeciwdziałania tego typu zachowaniom. Użycie środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej jest dopuszczalne nie tylko na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. *o ochronie zdrowia psychicznego* (w tym wypadku na polecenie personelu medycznego) ale również w okolicznościach określonych, w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*.

Każdy funkcjonariusz Służby Więziennej przechodzi odpowiednie szkolenie z zakresu użycia środków przymusu bezpośredniego, na poszczególnych etapach szkolenia zawodowego. Dodatkowo systematyczne szkolenia prowadzone są w jednostkach organizacyjnych. W jednostkach, w których przebywają osoby z zaburzeniami psychicznymi, szkolenia prowadzone są również z uwzględnieniem użycia środków przymusu bezpośredniego na polecenie personelu medycznego. Biorąc pod uwagę sytuację osadzonych chorych psychicznie, należy uwzględnić szerszy kontekst sytuacyjny związany z ich pobytem na terenach jednostek penitencjarnych. Starając się zapewnić takim osadzonym niezbędną specjalistyczną pomoc i opiekę medyczną, psychologiczną, jednocześnie funkcjonariusze Służby Więziennej muszą zadbać o ich bezpieczeństwo, bezpieczeństwo osób opiekujących się nimi jak również realizować cele izolacji i kary pozbawienia wolności. Nie zawsze więc użycie środków przymusu bezpośredniego będzie odbywało się w oparciu tylko i wyłącznie na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. *o ochronie zdrowia psychicznego*. Jednocześnie, osoby pozbawione wolności niejednokrotnie są konsultowane i hospitalizowane w pozawięziennych podmiotach leczniczych w myśl *Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i Ministra Zdrowia z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków, zakresu i trybu współdziałania podmiotów leczniczych z podmiotami leczniczymi dla osób pozbawionych wolności w zakładach karnych i aresztach śledczych w zapewnieniu świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności*. W takich przypadkach ewentualne zastosowanie środków przymusu bezpośredniego odbywa się zgodnie z decyzją personelu pozawięziennej placówki, podległej Ministrowi Zdrowia.

Reasumując należy podkreślić, że funkcjonariusze Służby Więziennej w swojej codziennej służbie kierują się zasadą praworządności i humanitarnego traktowania osób przebywających w jednostkach penitencjarnych. Dodatkowo, jest prowadzony stały nadzór Dyrektorów Szpitali nad stosowaniem środków przymusu bezpośredniego, zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. Każdorazowe zastosowanie środka jest oceniane i dokumentowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r., w sprawie stosowania przymusu bezpośredniego wobec osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Użycie środków przymusu bezpośredniego w jakiegokolwiek postaci jest zatem dokumentowane, oraz wnikliwie oceniane również przez przełożonych. Regularnie też jednostki penitencjarne wizytowane są przez przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich. Jednym z kluczowych elementów takiej wizytacji jest ocena praworządności użycia tych środków. Wieloletnie doświadczenie Służby Więziennej w tym obszarze skutkuje wypracowaniem odpowiednich metod szkolenia funkcjonariuszy jak również mechanizmów kontrolnych tego zagadnienia.

Z

ZASTĘPCA DYREKTORA GENERALNEGO
SŁUŻBY WIĘZiennej

pik Grzegorz Fedorowicz

Wykonano w 2 egz.:

1. adresat
2. a/a (P-1239)

Centralny Zarząd Służby Więziennej

ul. Rakowiecka 37a
02-521 Warszawa

BSZ.055.11.2019.AP

OPŁATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A. ID nr 348851/W

BIURO RZECZNIKA PRAW PACJENTA W WARSZAWIE

ul. MŁYŃSKA 46
01-171 WARSZAWA

52864-10441-2-R

R

00)559007734689248526

00)559007734689248526

01/2019

*Przekazać
młemu senn*

CENTRALNY ZARZĄD SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
ul. Rakowiecka 37a
02-521 WARSZAWA

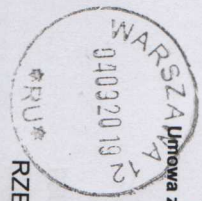
OPŁATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A.
ID 348851/W

Centralny Zarząd Służby Więziennej

ul. Rakowiecka 37a
02-521 Warszawa

BSZ.055.11.2019.AP

OPŁATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A. ID nr 348851/W

RZECZNIK PRAW PACJENTA

ul. MEYNARSKA 46
01-171 WARSZAWA

ul.
52864-10089-2-R

POLEC

R

03/2019

(00659007734874558697)

(00659007734874558697)

(00)659007734874558697

